

MEDICINFORBRUG - OVERBLIK

1. kvartal 2018

Kvartalstal fra Lægemiddelstatistikken

SUNDHEDSDATA-
STYRELSEN

1. Det samlede lægemiddelsalg

'MedicinForbrug - Overblik' opgør udviklingen af det samlede salg af lægemidler solgt på apotek undtagen de håndkøbslægemidler, der må sælges uden for apotek.

Denne opdatering viser et fald i omsætningen af lægemidler, mens mængdeforbruget er steget fra 1. kvartal 2017 til 1. kvartal 2018:

- Den samlede omsætning er faldet med 23,7 mio. kr. (1,0 pct.).
- Det samlede mængdeforbrug¹ er steget med 6,6 mio. DDD (1,0 pct.).

1.1 Udvalgte lægemiddelgrupper

'MedicinForbrug - Overblik' ser derudover nærmere på nogle udvalgte lægemiddelgrupper, hvor ændringen i omsætning eller mængdesalg er 10 pct. eller 5 mio. kr. pr. mængdeenhed i forhold til samme kvartal i året før. Mange lægemiddelgrupper ændrer sig over længere tid og kan derfor være med flere kvartaler i træk.

1.1.1 Lægemiddelgrupper i 1. kvartal 2018

1.1.1.1 Stigninger i forbrug eller omsætning

- Faktor Xa-hæmmere (blodfortyndende midler)
- Midler til sænkning af blodsukker ekskl. insuliner (type 2-diabetes)
- Atorvastatin (forhøjet kolesterol)
- Angiotensin II-receptorblokkere ekskl. kombinationer (forhøjet blodtryk)
- Lercanidipin (forhøjet blodtryk)

1.1.1.2 Fald i forbrug eller omsætning

- Rosuvastatin (forhøjet kolesterol)
- Pregabalin (epilepsi)
- Trombocythæmmere ekskl. hepariner (blodfortyndende midler)
- Tramadol og tapentadol (smertestillende)
- Citalopram (antidepressivt middel)

¹ Lægemidler, der ikke kan opgøres i definerede døgndoser (DDD), er ikke med i det samlede mængdeforbrug (svarende til 7 % af omsætningen). DDD defineres af WHO som den antagne gennemsnitlige vedligeholdelsesdosis pr. dag for en voksen, når lægemiddelstoffet benyttes til dets hovedindikation. Ikke alle patienter benytter 1 DDD om dagen (se www.whocc.no)

2. Omsætnings- og forbrugstal for 1. kvartal 2018

Tabellen nedenfor viser omsætning, mængdesalg og gennemsnitlig pris pr. mængdeenhed for de lægemidler og lægemiddelgrupper med størst ændring i henholdsvis omsætning og mængdesalg (se kriterier for udvælgelse sidst i dokumentet). Bemærk at lægemidler, der må sælges uden for apotek, ikke er medtaget.

Tabel 1 Omsætnings- og forbrugstal for 1. kvartal 2018

Lægemidler	ATC-kode ¹	Omsætning			Mængdeforbrug			Pris pr. DDD		
		Mio. kr.	Forskel i mio. kr.	(%)	Mio. DDD	Forskel i mio. DDD	(%)	Kr.	Forskel i kr.	(%)
Top 5 omsætning										
Faktor Xa-hæmmere	↑ B01AF	150,8	39,3	35	5,8	1,6	38	25,78	-0,55	-2
Midler til sænkning af blodsukker ekskl. insuliner	↑ A10B	170,8	16,8	11	19,8	1	5	8,64	0,44	5
Rosuvastatin	↓ C10AA07	5,3	-26,7	-84	5,4	0,5	10	0,97	-5,48	-85
Pregabalin	↓ N03AX16	9,6	-20,5	-68	2,1	0,2	11	4,49	-11,1	-71
Trombocythæmmere ekskl. hepariner	↓ B01AC	28,8	-14	-33	35,9	-1	-3	0,8	-0,36	-31
Top 5 mængde										
Atorvastatin	↑ C10AA05	11	0,6	6	44,4	6,7	18	0,25	-0,02	-7
Angiotensin II-receptorblokkere ekskl. kombinationer	↑ C09C	12,2	1,8	17	32,1	5,2	19	0,38	0	0
Lercanidipin	↑ C08CA13	2,3	0	0	5,2	0,8	18	0,45	-0,08	-15
Tramadol og tapentadol	↓ N02AX	18,6	-1,4	-7	4,2	-1,2	-22	4,43	0,74	20
Citalopram	↓ N06AB04	3,2	-0,8	-20	8	-1	-11	0,4	-0,04	-9

Kilde: Lægemiddelstatistikregisteret (Opdateret til 31. juli 2018), Sundhedsdatastyrelsen

Note: Faktor Xa-hæmmere indgik på Top 5 Mængde, men er ikke medtaget på listen, fordi lægemidlerne er repræsenteret på listen Top 5 Omsætning. Lægemidler, der må sælges uden for apotek, er ikke medtaget.

ATC: Anatomisk Terapeutisk Kemisk Klassifikation er et globalt klassifikationssystem, der inddeler lægemidler i forskellige grupper efter deres primære virkemåde.

DDD: Defineret døgndosis.

3. Top 5 Omsætning

3.1 Faktor Xa-hæmmere (blodfortyndende midler)

Lægemidlerne rivaroxaban, apixaban og edoxaban er en undergruppe af NOAK (non-vitamin K orale antikoagulantia), der bruges til at forebygge blodpropper særligt hos patienter med atrieflimren. I endnu et kvartal ses den største stigning i omsætningen af disse lægemidler, der fra 1. kvartal 2017 til 1. kvartal 2018 er steget med 39,3 mio. kr. Stigningen skyldes fortsat en stigning i mængdeforbruget af de relativt dyre lægemidler, og gruppen placeres endvidere på en 3. plads over midler med størst stigning i mængdesalget. Rivaroxaban og apixaban bidrager primært til den positive udvikling, mens bidraget fra Lixiana (edoxaban), som blev markedsført i juni 2016, fortsat er støt stigende. Forbruget af faktor Xa-hæmmere kan følges pr. måned i statistikken 'Nye lægemidler'.

➤ [Find Statistikken over Nye lægemidler på eSundhed.dk](#)

3.2 Midler til sænkning af blodsukker eksklusiv insulin (type 2-diabetes)

Lægemidlerne bruges primært til sænkning af forhøjet blodsukker hos patienter med type 2-diabetes. Med en stigning på 16,8 mio. kr. i forhold til samme kvartal året før placeres gruppen på en 2. plads over de apoteksforbeholdte lægemiddelgrupper med størst stigning i omsætning i 1. kvartal 2018. Denne stigning drives hovedsageligt af en stigning i omsætningen af SGLT-2-hæmmeren empagliflozin samt den dyre GLP-1 analog liraglutid. Stigning i omsætningen skyldes at stadig flere personer kommer i behandling med disse lægemidler.

3.3 Rosuvastatin (forhøjet kolesterol)

Rosuvastatin er et statin som anvendes til at sænke kolesterol i blodet. Alle statiner er veldokumenterede i deres effekt på forebyggelse af hjertekarsygdom, hvoraf rosuvastatin er 2. valg ved behandling af forhøjet kolesterol. Fra 1. kvartal 2017 til 1. kvartal 2018 er rosuvastatins omsætning faldet med 26,7 mio. kr. og er dermed det lægemiddel med det største fald i omsætning. Faldet skyldes et patentudløb på præparatet Crestor i december 2017, og herefter ses en tendens til, at langt flere patienter sættes i behandling med et af de syv nye billigere generika. I perioden er antallet af patienter i behandling med rosuvastatin vokset med ca. 24 pct. til 38.821. Tilsvarende ses en lille stigning i mængdesalget fra 4.958.007 kr. i 1. kvartal 2017 til 5.431.666 i 1. kvartal 2018.

3.4 Pregabalin (epilepsi)

Pregabalin anvendes hovedsageligt til behandling af epilepsi, neuropatiske smerter og angst. I endnu et kvartal ses et markant fald i omsætningen på 20,5 mio. kr. I juli 2017 udløb patentet

på præparatet Lyrica til indikationen neuropatiske smerter. Allerede i begyndelsen af 2015 udløb Lyricas patent til to andre indikationer; epilepsi og generaliseret angst. Det resulterede i et stort omsætningsfald umiddelbart efterfølgende. I juni 2015 ophævede Lægemiddelstyrelsen muligheden for substitution mellem Lyrica og dets generiske versioner grundet Lyricas fortsatte patent på indikationen neuropatiske smerter. Således steg forbruget og tilsvarende omsætningen af Lyrica markant i det efterfølgende kvartal af 2015. Med patentudløbet på neuropatiske smerter i 3. kvartal 2017 blev det igen muligt for substitution med billigere generika indeholdende pregabalin, hvilket formentlig er årsagen til det fortsat store omsætningsfald.

3.5 Trombocythæmmere eksklusiv heparin (blodfortyndende midler)

De blodfortyndende midler i denne lægemiddelgruppe omfatter bl.a. acetylsalicylsyre (ASA), clopidogrel og dipyridamol. Fra 1. kvartal 2017 til 1. kvartal 2018 falder omsætningen af lægemidlerne med et fald på 14 mio. kr. Nedgangen i omsætningen kan primært tilskrives et fald i den gennemsnitlige pris pr. DDD for ASA særligt for de hyppigt anvendte produkter Hjertemagnyl og Hjerdyl. Det procentvise fald i gennemsnitsprisen pr DDD for ASA er 18 pct. i denne periode, hvilket er mindre end faldet fra 4. kvartal 2016 til 2017. Yderligere falder antallet af patienter som er i behandling med ASA i perioden. Dette bidrager yderligere til udviklingen. Det samlede fald i omsætningen af trombocythæmmerne modvirkes dog af en samtidig stigning i antallet af patienter som starter behandling med clopidogrel, formentlig som følge af, at clopidogrel nu anbefales som førstevalg ved forebyggende behandling af blodpropper efter et slagtilfælde.

- [Læs mere om udviklingen i salget af trombocythæmmerne i MedicinForbrug – Overblik: Kvartalstal fra Lægemiddelstatistikken 4. kvartal 2017.](#)

4. Top 5 Mængde

4.1 Atorvastatin (forhøjet kolesterol)

Atorvastatin er 1. valg ved behandling af forhøjet kolesterol. Mængdeforbruget af atorvastatin stiger fortsat i endnu et kvartal. Således er forbruget af statinet steget med 6,7 mio. DDD fra 1. kvartal 2017 til 1. kvartal 2018 og atorvastatin er dermed fortsat på 1. pladsen over lægemidler med størst stigning i mængdeforbrug. Forbruget af atorvastatin har været støt stigende siden 2. kvartal 2012, hvor de gennemsnitlige priser faldt som følge af patentudløb og introduktion af billigere generika. Atorvastatin er fortsat det lægemiddel i Danmark, som har haft størst samlet mængdesalg i 1. kvartal 2018.

4.2 Angiotensin II-receptorblokkere eksklusiv kombinationer (forhøjet blodtryk)

De blodtryksænkende midler i denne lægemiddelgruppe omfatter bl.a. losartan, candesartan og valsartan. Mængdeforbruget af disse er steget med 5,2 mio. DDD fra 1. kvartal 2017 til 1. kvartal 2018. Størstedelen af mængdeforbruget udgøres af losartan, som igennem hele perioden har været stigende. Denne stigning drives af, at flere personer er i behandling med losartan end tidligere. Forbruget af lægemidlet har generelt været stigende gennem en længere periode, hvoraf losartans patentudløb i 2010 samt at lægemidlet fik generelt tilskud medførte en markant stigning. Stigningen skyldes formentlig også, at antiotensin-II-receptorblokkere har fået en mere fremtrædende plads i behandlingsvejledninger, og nu anses som værende ligeværdig med ACE-hæmmere (Angiotensin Converting Enzyme-hæmmere) til behandling af kronisk hjertesvigt og forhøjet blodtryk.

4.3 Lercanidipin (forhøjet blodtryk)

Lercanidipin bruges til behandling af forhøjet blodtryk, og tilhører gruppen af calciumantagonister, som bl.a. også tæller det hyppigt anvendte lægemiddel amlodipin. Fra 1. kvartal 2017 til 1. kvartal 2018 er mængdesalget af lercanidipin steget med 0,8 mio. DDD. Stigningen i mængdesalget har været støt stigende igennem en længere periode, hvilket formentlig skyldes, at lercanidipin og calciumantagonisten lacidipin, ændrede tilskudsstatus fra generelt klausuleret tilskud til generelt tilskud i august 2012. Prisen pr. mængdeenhed er dog væsentlig lavere for lacidipin, hvilket kan forklare, at det kun er mængdesalget af lercanidipin, der er steget. Forbruget af lercanidin er dog væsentlig lavere end amlodipin svarende til ca. 70 pct.

4.4 Tramadol og tapentadol (smertestillende)

Tramadol og tapentadol er smertestillende lægemidler af typen opioider, som er en samlet betegnelse for en række morfinlignende præparater. De to lægemidler bruges primært til behandling af moderat til stærke smerter. Fra 1. kvartal 2017 til 1. kvartal 2018 falder mængdesalget af lægemidlerne i denne gruppe med 1,2 mio. DDD. Faldet skyldes primært et fald i forbruget af

tramadol. Mængdesalget af tramadol udgør mere end 98% af det samlede forbrug af lægemiddelgruppen i 1. kvartal 2018. Derimod ses en lille stigning i mængdesalget af tapentadol i samme periode. Antallet af personer i behandling med tramadol er faldet i perioden fra 136.521 i 1. kvartal 2017 til 107.878 i 2018. For tapentadol er antallet af personer svagt stigende i samme periode. Mulige forklaringer på det faldende forbrug kan være forskellige myndighedstiltag fra både Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed, Lægemiddelstyrelsen og derudover har der været stort mediefokus på forbruget af opioider, særligt tramadol i 2017, hvilket også kan have påvirket forbruget. Sundhedsdatastyrelsen har for nyligt offentliggjort en analyse, hvor der sætter fokus på den nyeste udvikling i antal brugere, herunder langtidsbrugere, samt forbruget af opioider.

- [Læs det seneste indblik om forbruget af opioider 'MedicinForbrug - Indblik: Færre langtidsbrugere af opioider i 2017'.](#)

4.5 Citalopram (antidepressivt middel)

Citalopram er et antidepressivt middel af typen SSRI (selektive serotonin genoptagelseshæmmere), som anvendes til behandling af bl.a. depression og angsttilstande. SSRI er den type af antidepressiva, som anvendes hyppigst i Danmark, og omfatter foruden citalopram, også sertralin og escitalopram. I 1. kvartal 2018 ses et fald i mængdeforbruget af citalopram på 1,0 mio. DDD, sammenlignet med samme kvartal året før. I samme periode er forbruget af et andet SSRI, sertralin, stigende, i tilnærmelsesvis samme størrelsesforhold som det faldende forbrug af citalopram. Tidligere har flest personer været i behandling med citalopram, men denne udvikling er vendt således at flere personer nu er i behandling med sertralin. Sundhedsdatastyrelsen har i 2017 sat fokus på forbruget af antidepressiva hos børn og unge.

- [Læs mere om antidepressiv medicin i de 3 analyser 'MedicinForbrug – Indblik 2017': 'Laveste antal brugere af antidepressiv medicin de seneste 10 år', 'Færre børn får antidepressiv medicin i 2016' og 'Færre starter i behandling med antidepressiv medicin'.](#)

Kriterier for udvælgelse af Top 5

Lægemidlerne til Top 5-listerne for henholdsvis omsætning og mængde er udvalgt på følgende måde:

En lægemiddelgruppe er med, hvis gruppen er steget eller faldet mere end 10 pct. i omsætning (kr.) eller mængde (DDD/anden mængdeenhed), eller hvis den absolutte stigning har været over 5 mio. kr. pr. mængdeenhed, uanset procentvis ændring. Blandt disse er listen sorteret efter dem med størst absolut ændring i henholdsvis kroner eller mængdeenheder i toppen. Ved udvælgelsen er ikke skelnet mellem, om ændringen er en stigning eller et fald, men i tabellen vises stigninger øverst og fald nederst.

Der er data med i samme tabel for flere ATC-niveauer (ATC-niveau 3, 4 og 5)². Det betyder, at en ændring for lægemidler med et bestemt aktivt stof tæller med på lige fod med en ændring for en hel gruppe af lægemidler. Baggrunden for dette valg er, at nogle ændringer sker for en hel gruppe af lægemidler, mens andre ændringer sker for bestemte lægemidler, og disse ændringer vil ikke nødvendigvis give udslag, hvis man udelukkende ser på den overordnede gruppe af lægemidler.

I de tilfælde, hvor den samme ændring giver udslag på flere ATC-niveauer, så de alle kommer med på Top 5, er kun det ene af niveauerne medtaget på listen. Om det er det overordnede eller mere specifikke niveau, der er mest relevant at vise, afhænger af det enkelte tilfælde.

Forkortelsesliste

- > ASA: Acetylsalicylsyre
- > ATC: Anatomical Therapeutic Chemical Classification system
- > GLP-1: Glucagon Like Peptide 1
- > NOAK: Non-vitamin K orale antikoagulantia
- > SGLT-2: Sodium Glucose Co Transporter
- > SSRI: Selektive serotonin genoptagelseshæmmere

SE OG HENT DATA OM DET SAMLEDE MEDICINFORBRUG

Se data bag denne udgave af 'MedicinForbrug - Overblik' på eSundhed.dk

Udgiver	Sundhedsdatastyrelsen
Kontakt	medicindata@sundhedsdata.dk
Web-adresse	www.sundhedsdata.dk
Titel	MedicinForbrug - Overblik 1. kvartal 2018

Rapporten kan frit refereres med tydelig kildeangivelse

² ATC-koden er en internationalt fastsat kode for indholdsstoffet i lægemidlet (ATC-niveau 5). På ATC niveau 4 er de aktive stoffer grupperet i mindre grupper, og på ATC-niveau 3 er grupperne slået sammen til større grupper.